

Kochieva_Karaeva 2

Кочиева_Караева 2

Кочиева_Караева 2

The text was recorded in 2011 in Alagir from Kochieva Manana Yasonovna (Alagir resident, immigrant from South Ossetia), Karaeva Zoja Gavoen (Alagir resident), Bizhelova Serafima Ziboevna (Alagir resident, was born in 1939)

Текст записан в г. Алагир в 2011 у Кочиева Манана Ясоновна (жительница Алагира, выходец из Южной Осетии), Караева Зоя Габоевна (жительница Алагира), Биджелова Серафима Зибоевна (жительница Алагира, 1939 г.р.). Записывали: О.И. Беляев, А.П. Выдрин, Н.В. Сердобольская

Text 2013. Interlinearized by Arseniy Vydrin

Текст 2013. Глоссировал Арсений Выдрин

- 1.1 **Биджелова Серафима : Стæй хъазт та ?**
Биджелова Серафима стæй хъазт =та
Bidzhelova Serafima then dancing =CONTR

And dancing?

- 1.2 **Дежурный .**
дежурный
man on duty

- 1.3 **Ам – чызджытæ , ам – лæппутæ , æмæ-иу**
ам чыздж -ытæ ам лæппу -т -æ æмæ =иу
DemProx.IN girl PL DemProx.IN boy PL NOM and =ITER

рахахх кодта , æмæ-иу рахызти
ра- хахх код -т -а æмæ =иу ра- хызт -и
PV line do TR PST.TR.3SG and =ITER PV come PST.INTR.3SG

æнæдзургæйæ чызг дæр , лæппу дæр .
æнæ= дзур -гæ -йæ чызг =дæр лæппу =дæр
without= talk CONV ABL girl =PTCL boy =PTCL

Here there were girls and there there were boys and he used to draw a line and with saying anything they used to go out, a girl and a boy.

- 1.4 **Ныр та кæрæдзиуыл нындæгъынц æмæ афтæ**
ныр =та кæрæдзи =уыл ны- ндæгъ -ынц æмæ афтæ
now =CONTR RCP =2PL.ENCL.SUPER PV stick PRS.3PL and so

кафын байдайынц .
каф -ын ба- йдай -ынц
dance INF PV begin PRS.3PL

And now they stick to each other and dance.

2	Кочиева	Манана	:	Нæ	ирæтты	нын	мауал	худинаг
	Кочиева	Манана		нæ=	ирæ -тт -ы	=нын	мауал	худинаг
	Kochieva	Manana		POSS.1PL=	Ossetic PL GEN	=1PL.ENCL.DAT	no.more	shame

кæнут , нормальный ныхас дзурут .
 кæн -ут нормальный ныхас дзур -ут
 do IMP.2PL normal word talk IMP.2PL

Kochieva Manana: Don't shame our Ossetians, speak properly!

3.1	Биджелова	Серафима	:	Тынг	раст	зæгъынц	
	Биджелова	Серафима		тынг	раст	зæгъ -ынц	
	Bidzhelova	Serafima		very	true	say PRS.3PL	

Bidzhelova Serafima: They speak very well.

3.2	Цы	уынын	,	уый	,	цы	æрæйæфтон	,	уыдон	
	цы	уын -ын		уый		цы	æр- æйæфт -он		уыдон	
	what	see PRS.1SG		DemDist		what	PV get PST.TR.1SG		DemDist.PL	

They speak about things which I see which I remember.

3.3	Æмæ	мын		фæзæгъынц	:	«	Симæ	,	ды	кæй
	æмæ	=мын		фæ- зæгъ -ынц			Симæ		ды	кæй
	and	=1SG.ENCL.DAT		PV say PRS.3PL			Sima		you.SG	COMP

	дзурыс	,	уыдон		раджы		уыдысты	,	нæ
	дзур -ыс		уыдон		раджы		уыд -ысты		нæ
	talk PRS.2SG		DemDist.PL.NOM		long.time.ago		be PST.INTR.3PL		NEG

хъæуынц ».
 хъæу -ынц
 be.necessary PRS.3PL

They say to me: Sima, you are talking about old times, it is not needed.

4.1	Караева	Зоя	:	Ирон	адæм	каддæриддæр	отличаться	кодтой	
	Караева	Зоя		ирон	адæм	кад -дæриддæр	отличаться	код -т -ой	
	Karaeva	Zoja		Ossetic	people	when ever	differ	do TR PST.TR.3PL	

always
 бæрæг дардтой се ‘ гъдауæй .
 бæрæг дард -т -ой се= гъдау -æй
 remarkable hold,keep TR PST.TR.3PL POSS.3PL= custom ABL

Karaeva Zoja: Ossetians always were distinguished by their customs.

4.2	Ирон	,	гъе	ныр	иннæтæн	нæ	зонын	,	фæлæ	ирон	адæм
	ирон		гъе	ныр	иннæ -т -æн	нæ	зон -ын		фæлæ	ирон	адæм
	Ossetian		well	now	other PL DAT	NEG	know PRS.1SG		but	Ossetic	people

йе ‘ гъдауæй уыди алы ран дæр бæрæг .
 йе= гъдау -æй уыд -и алы ран =дæр бæрæг
 POSS.3SG= custom ABL be PST.INTR.3SG every place =PTCL remarkable

I don't know about others but an Ossetian everywhere was distinguished by his customs.

4.3 Алы ран дæр .

алы ран =дæр
every place =PTCL

Everywhere.

5 Кочиева Манана : Уæд , гъе уæды рæстæджы уæд-иу мæнæ
Кочиева Манана уæд гъе уæд -ы рæстæдж -ы уæд =иу мæнæ
Kochieva Manana then well then GEN time INESS then =ITER there,that.is
DISC

даргъ къабатимæ , носкъитимæ , сæрбæттæнимæ , кæм ма
даргъ къаба -т -имæ носкъи -т -имæ сæр бæтт -æн -имæ кæм =ма
long dress PL COMIT socks PL COMIT head bind INF2 COMIT where =yet
headscarf

и гъе ныр ?

и гъе ныр

EXST well now

Kochieva Manana: That time [they used to wear] long dresses, socks, headscarfs, where is all that now?

6 Караева Зоя : Мæнæ ай ас уыдтæн , ай
Караева Зоя мæнæ ай ас уыд -тæн ай
Karaeva Zoja there,that.is DemProx.NOM age be PST.INTR.1SG DemProx.NOM
DISC

ас , æмæ-иу мæ фыды фæстæ лæгтæ куы
ас æмæ =иу мæ= фыд -ы фæстæ лæг -т -æ куы
age and =ITER POSS.1SG= father GEN after man PL NOM if

рбацыди махмæ , уæд гъе ныр мæ дыууæ æфсымæрæй
рба- цыд -и махмæ уæд гъе ныр мæ= дыууæ æфсымæр -æй
PV go PST.INTR.3SG we.ALL then well now POSS.1SG= two brother ABL

хæдзары кæд чи уыди , æмæ-иу цыппар лæгæй куы
хæдзар -ы кæд чи уыд -и æмæ =иу цыппар лæг -æй куы
house INESS if who be PST.INTR.3SG and =ITER four husband ABL if

бадтысты , уæддæр сын уырдыг лæууæг
бадт -ысты уæддæр =сын уырдыг лæуу -æг
sit PST.INTR.3PL still =3PL.ENCL.DAT verticality stand PTCP.PRS

хъуыди .

хъуыд -и

be.necessary PST.INTR.3SG

Wyrdyglawwag - a young boy whose duty was to wait, he was not allowed to sit at any moment.

Karaeva Zoja: I was as young as this girl and if someone come to our home with my father and if one of my brother was at home, even if the guests were only four, they neede a wyrdyglawwag.

7 **Биджелова Серафима : Афтæ уыди**
 Биджелова Серафима афтæ уыд -и
 Bidzhelova Serafima so be PST.INTR.3SG

Bidzhelova Serafima: It was so.

8.1 **Караева Зоя : Æмæ-иу мæ гыщыл къух бафæллади**
 Караева Зоя æмæ =иу мæ= гыщыл къух ба- фæллад -и
 Karaeva Zoja and =ITER POSS.1SG= small hand PV get.tired PST.INTR.3SG

æмæ-иу мын æй стъолыл æвæрын дæр нæ
 æмæ =иу =мын =æй стъол -ыл æвæр -ын =дæр нæ
 and =ITER =1SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN table SUPER put INF =PTCL NEG

уагъта мæ фыд
 уагът -а мæ= фыд
 permit PST.TR.3SG POSS.1SG= father

Karaeva Zoja: My small hand was tired but my father didn't let me to put on the table [the decanter].

8.2 **Æмæ-иу гъе уыцы графин , литр æмæ ‘ рдæг йедтæмæ нæ**
 æмæ =иу гъе уыцы графин литр æмæ рдæг йедтæмæ нæ
 and =ITER well that carafe litre and half besides NEG

уыди , æмæ-иу бонырдæм , æмæ уыцы графин нызт
 уыд -и æмæ =иу бон -ырдаем æмæ уыцы графин нызт
 be PST.INTR.3SG and =ITER day DIR and that carafe drink.PART.PST

нæ фæци
 нæ фæци
 NEG PV+be.PRS.3SG

This decanter it was a litre and a half, it was dawning but the decanter still was not empty.

9 **Биджелова Серафима : Нæ фæци , это точно знаю**
 Биджелова Серафима нæ фæци это точно знаю
 Bidzhelova Serafima NEG PV+be.PRS.3SG this exactly I know

Bidzhelova Sefarima: Still was not empty, I know it for sure.

10.1 **Караева Зоя : Нæ-иу фæци уый , цыппар**
 Караева Зоя нæ =иу фæци уый цыппар
 Karaeva Zoja NEG =ITER PV+be.PRS.3SG DemDist.NOM four

лæгæн-иу уый нызт нæ фæци , афтæмæй-иу
 лæг -æн - =иу уый нызт нæ фæци афтæмæй - =иу
 man DAT =ITER DemDist drink.PART.PST NEG PV+be.PRS.3SG so =ITER

бæркад загътой , æмæ-иу ацыдысты
 бæркад загът -ой æмæ =иу а- цыд -ысты
 abundance say PST.TR.3PL and =ITER PV go PST.INTR.3PL

Karaeva Zoja: It did not run out, four of them didn't finish it, they used to propose the last toast ("barkad") and

leave.

10.2 **Фæлæ-иу таурæгътæ , таурæгътæм рæвдз дæн** ,
фæлæ =иу таурæгъ -т -æ таурæгъ -т -æм рæвдз дæн
but =ITER legend PL NOM legend PL ALL ready be.PRS.1SG

æмæ-иу гъе уыдонмæ хъуыстон , уыцы таурæгътæм
æмæ =иу гъе уыдон -мæ хъуыст -он уыцы таурæгъ -т -æм
and =ITER well DemDist.PL.NOM ALL hear PST.TR.1SG that legend PL ALL

, **æмæ афтæмæй**
æмæ афтæмæй
and so

As for legends, I'm ready to tell it, I heard it, these legends and...

10.3 **Æмбисæндтæ дæр , алцыдæр** .
æмбисæнд -т -æ =дæр алцыдæр
proverb PL NOM =PTCL everything

And proverbs, everything

10.4 **Кæм бахъæу , уым æй фæзæгъын** .
кæм ба- хъæу -ы уым =æй фæ- зæгъ -ын
where PV be.necessary PRS.3SG DemDist.IN =3SG.ENCL.GEN PV say PRS.1SG
there

I speak when it is necessary.

10.5 **Фæлæ дын нæ зæгъын , графин , гъе уыцы**
фæлæ =дын нæ зæгъ -ын графин гъе уыцы
but =2SG.ENCL.DAT PTCL say PRS.1SG carafe well that

графин-иу цыппар лæгæн нуæзт нæ фæци .
графин - =иу цыппар лæг -æн нуæзт нæ фæци
carafe =ITER four man DAT drink NEG PV+be.PRS.3SG

But I say, the decanter, four of them didn't finish that decanter.

11.1 **Биджелова Серафима : Графины дзаг арахъ æрæвæрдта** ,
Биджелова Серафима графин -ы дзаг арахъ æр- æвæрд -т -а
Bidzhelova Serafima carafe GEN full moonshine PV put TR PST.TR.3SG

æмæ-иу ныхæстæ кодтой , кодтой ,
æмæ =иу ныхæс -т -æ код -т -ой код -т -ой
and =ITER word PL NOM do TR PST.TR.3PL do TR PST.TR.3PL

кодтой , æмæ-иу кæд банызтой фæйна ахæмы
код -т -ой æмæ =иу кæд ба- нызт -ой фæйна ахæм -ы
do TR PST.TR.3PL and =ITER if PV drink PST.TR.3PL by, per such GEN

дыууæ лæджы .
дыууæ лæдж -ы
two man GEN

Bidzhelova Serafima: A new decanter of moonshine was taken and they were talking, talking, talking and if they drank, they took this amount (showing), two of them.

11.2 **И всё** .
и всё
and that's it

And that's it.

12.1 **Караева Зоя : Афтæ уыди уæд** .
Караева Зоя афтæ уыд -и уæд
Karaeva Zoja so be PST.INTR.3SG then

Karaeva Zoja: It was like that tha time.

12.2 **Сæхæдæг бадынц , сæхæдæг арахъ графины**
сæ= хæдæг бад -ынц сæ= хæдæг арахъ графин -ы
POSS.3PL= REFL sit PRS.3PL POSS.3PL= REFL moonshine carafe GEN

йедæй нæ уагътой сæхæдæг .
йед -ай нæ уагът -ой сæ= хæдæг
HES ABL NEG permit PST.TR.3PL POSS.3PL= REFL

They are sitting and they didn't pour moonshine themselves.

12.3 **Уырдыглæууæг сын хъуыди** .
уырдыг лæуу -æг =сын хъуыд -и
verticality stand PTCP.PRS =3PL.ENCL.DAT be.necessary PST.INTR.3SG

Wyrdyglawwag - a young boy whose duty was to wait, he was not allowed to sit at any moment.

They needed a wyrdyglawwag.

12.4 **Дыууæ лæгæн дæр , æртæ лæгæн дæр , цыппар лæгæн дæр**
дыууæ лæг -æн =дæр æртæ лæг -æн =дæр цыппар лæг -æн =дæр
two man DAT =PTCL three man DAT =PTCL four man DAT =PTCL

уырдыглæууæг хъуыди .
уырдыг лæуу -æг хъуыд -и
verticality stand PTCP.PRS be.necessary PST.INTR.3SG

Even for two, for three and for four man a wyrdyglawwag was needed.

12.5 **Æмæ-иу мæ къæхтæ бафæлладысты , æмæ-иу**
æмæ =иу мæ= къæх -т -æ ба- фæллад -ысты æмæ =иу
and =ITER POSS.1SG= leg PL NOM PV get.tired PST.INTR.3PL and =ITER

мæхинымæры , адон , зæгъын , нæма цæуынц
мæ= хи нымæр -ы адон зæгъ -ын нæма цæу -ынц
POSS.1SG= REFL.GEN to oneself GEN these say PRS.1SG not.yet go PRS.3PL

My legs were tired and I used to say to myself: they are not yet leaving.

12.6 **Фæлæ-иу мын цы гæнæн уыди** .
фæлæ =иу =мын цы гæнæн уыд -и
but =ITER =1SG.ENCL.DAT what possibility be PST.INTR.3SG

But what could I do.

12.7 **Мæ** **фыд** **йед** **уыди** ... **Чызджытæ** **йедтæ**
 мæ= фыд йед уыд -и чыздж -ыт -æ йед -т -æ
 POSS.1SG= father HES be PST.INTR.3SG girl PL NOM HES PL NOM

куыд **ыскæфта** , **уый** **зоныс** ?
 куыд ыскæфт -а уый зон -ыс
 how kidnap PST.TR.3SG DemDist.GEN know PRS.2SG

My father was... Do you know how he kidnaped girls?

12.8 **Иу** , **Нартыхæуккаг** **лæппу** **Рассветы** **ус** **куырда**
 иу Нарт -ы хъæу -ккаг лæппу Рассвет -ы ус куырда -т -а
 one Nart GEN village SUF boy Rassvet INESS woman ask TR PST.TR.3SG

, **æмæ** **йыл** **æртæ** **азы** **дзырдта** , **æмæ**
 æмæ =йыл æртæ аз -ы дзырд -т -а æмæ
 and =3SG.ENCL.SUPER three year GEN talk TR PST.TR.3SG and

йын **æй** **нæ** **лæвæрдта** **фыд** .
 =йын =æй нæ лæвæрд -т -а фыд
 =3SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN NEG give TR PST.TR.3SG father

Nart - a village in Ardon region of North Ossetia.

A young man from Nart village was asking a girl from Rassvet in marriage, he was asking for three years but her father didn't let her marry him.

12.9 **Фæлтау** , **дам** , **мæ** **чызджы** **амардзынæн** , **цæй** **нæ**
 фæлтау =дам мæ= чыздж -ы а- мар -дзынæн цæй нæ
 better =CIT POSS.1SG= girl GEN PV kill FUT.1SG what.GEN NEG

фæлтау , **дам** , **æй** **уыцы** **лæппуйæн** **раттон** .
 фæлтау =дам =æй уыцы лæппу -йæн ратт -он
 better =CIT =3SG.ENCL.GEN that boy DAT give.PFV SBJV.1SG

I'd rather kill my daughter then give her to that boy.

12.10 **Æмæ** **уæд** ... **мæ** **фыды** **нæ** **зыхтой** , **чи**
 æмæ уæд мæ= фыд -ы нæ зых -т -ой чи
 and then POSS.1SG= father GEN NEG know TR PST.TR.3PL who

куырда **ус** , **уый** **мæ** **фыды** **нæ**
 куырда -т -а ус уый мæ= фыд -ы нæ
 ask TR PST.TR.3SG woman DemDist.NOM POSS.1SG= father GEN NEG

зыдта , **фæлæ** **йе** ' **рдхæрдтæ** **чи** **сты**
 зыд -т -а фæлæ йе= рдхæрд -т -æ чи сты
 know TR PST.TR.3SG but POSS.3SG= sworn brother PL NOM who be.PRS.3PL

уыцы	лæппуйæн	,	уыдонæй		чидæртæ		мæ		фыды
уыцы	лæппу -йæн		уыдон	-æй	чи	-дæр	-т	-æ	мæ=
that	boy DAT		DemDist.PL	ABL	who	INDEF	PL	NOM	POSS.1SG=
									father GEN

зыдтой

зыд -т -ой
know TR PST.TR.3PL

And then... they didn't know my father, the one who wanted to marry he didn't know my father, but his friends, the friends of this boy, one of them knew my father.

12.11	Æмæ йын		афтæ зæгъынц	,	мах	,	дам	,
	æмæ =йын		афтæ зæгъ -ынц		мах		=дам	
	and =3SG.ENCL.DAT		so say PRS.3PL		we.NOM		=CIT	

Хъæдгæроны	ну	лæг	зонæм	,	Хъуылаты Габо	,	æмæ	,	дам	,
Хъæдгæрон -ы	иу	лæг	зон -æм		Хъуылаты	Габо	æмæ		=дам	
Kadgaron	INESS	one	man know PRS.1PL		Kulaev	Gabo	and		=CIT	

æй	уый	куы	нæ	рахæсса	,	уæд	,	дам	,
=æй	уый	куы	нæ	ра- хæсс -а		уæд		=дам	
=3SG.ENCL.GEN	DemDist.NOM	if	NEG	PV carry SBJV.3SG		then		=CIT	

дын	æй	ничи	рахæсдзæн	.
=дын	=æй	ничи	ра- хæс -дзæн	
=2SG.ENCL.DAT	=3SG.ENCL.GEN	nobody	PV carry FUT.3SG	

They say to him: we know one man in Kadgaron, Kulaev Gabo, if he doesn't steal her, noone does.

12.12	Уæд ма æрыгон уыди	.
	уæд =ма æрыгон уыд -и	
	then =yet young be PST.INTR.3SG	

He was still young that time.

12.13	Æмæ йæм	æрбацыдысты	уыцы лæппутæ	,	уыцы
	æмæ =йæм	æрба- цыд -ысты	уыцы лæппу -т -æ		уыцы
	and =3SG.ENCL.ALL	PV go PST.INTR.3PL	that boy PL NOM		that

лæппуйы	æрдхæрдтæ	,	æмæ йын	афтæ зæгъынц	,
лæппу -йы	æрдхæрд -т -æ		æмæ =йын	афтæ зæгъ -ынц	
boy GEN	sworn brother PL NOM		and =3SG.ENCL.DAT	so say PRS.3PL	

Габо	,	Рассветмæ	чызг	...
Габо		Рассвет -мæ	чызг	
Gabo		Rassvet ALL	girl	

These boys, the young man's friends, came to this man and said to him: Gabo, [let's go] to Rassvet for the girl...

12.14	Рассветæй	,	дам	,	чызг ыскъæфын хъæуы
	Рассвет -æй		=дам		чызг ыскъæф -ын хъæу -ы
	Rassvet ABL		=CIT		girl kidnap INF be.necessary PRS.3SG

Нартыхъæумæ

Нарт -ы хъæу -мæ

Nart GEN village ALL

You have to steal the girl from Rassvet [and take her] to Nart

12.15 **Æмæ** , **дам** , **мын** **дардæй** **йæ** **хæдзар**
æмæ =дам =мын дард -æй йæ= хæдзар
and =CIT =1SG.ENCL.DAT distant ABL POSS.3SG= house

бацамонут , **æмæ** , **дам** , **æй** **мæхи**
бац- амон -ут æмæ =дам =æй мæ= хи
PV show IMP.2PL and =CIT =3SG.ENCL.GEN POSS.1SG= REFL.GEN

бар **уадзут**
бар уадз -ут
permission permit IMP.2PL

And he answers: show me her house from a distance and let me do it.

12.16 **Æмæ** **йын** **æй** **бацамыдтой** , **хæдзар** **кæм**
æмæ =йын =æй бац- амыд -т -ой хæдзар кæм
and =3SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN PV show TR PST.TR.3PL house where

и , **чызджы** **хæдзар** , **уый**
и чыздж -ы хæдзар уый
EXST girl GEN house DemDist.GEN

And they showed him where the house is, the girl's house.

12.17 **Æмæ** **иу** **хур** **бон** **æрцæуы** **бæхыл** , **барæг** **бæхыл** ,
æмæ иу хур бон æр- цæу -ы бæх -ыл барæг бæх -ыл
and one sun day PV go PRS.3SG horse SUPER horseman horse SUPER

сæ **уынджы** **æмæ** **кæсы** , **æмæ** **чызг** **йæ** **фыдимæ**
сæ= уындж -ы æмæ кæс -ы æмæ чызг йæ= фыд -имæ
POSS.3PL= street INESS and look PRS.3SG and girl POSS.3SG= father COMIT

цæхæрадоны **кусы**
цæхæрадон -ы кус -ы
garden INESS work PRS.3SG

One sunny day, he rides a horse, a horse with a saddle, he rides along their street and watches and the girl works with her father in the garden.

12.18 **Æмæ** **мæ** **фыд** **уыдоны** **уыны** , **æмæ**
æмæ мæ= фыд уыдон -ы уын -ы æмæ
and POSS.1SG= father DemDist.PL GEN see PRS.3SG and

æрхызти **сæ** **дуармæ** , **дуар** **бахоста** , **æмæ**
æр- хызт -и сæ= дуар -мæ дуар ба- хост -а æмæ
PV climb PST.INTR.3SG POSS.3PL= door ALL door PV beat PST.TR.3SG and

йæм фыд рацыди
 =йæм фыд ра- цыд -и
 =3SG.ENCL.ALL father PV go PST.INTR.3SG

My father sees them, he dismounted from his horse near their door, knocked the door and her father went out.

12.19 **Æмæ , дам , бахатыр кæн , хур бон , дам , у**
 æмæ =дам ба- хатыр кæн -*0 хур бон =дам у
 and =CIT PV pardon do IMP.2SG sun day =CIT be.PRS.3SG

æмæ , дам , сдойны дæн
 æмæ =дам с- дойны дæн
 and =CIT PV thirsty be.PRS.1SG

And, he says, excuse me, it is hot, and I'm very thirsty.

12.20 **Æмæ , дам , кæсын , æмæ , дам , фæндагыл ничи и**
 æмæ =дам кæс -ын æмæ =дам фæндаг -ыл ничи и
 and =CIT look PRS.1SG and =CIT way SUPER nobody EXST

And, he says, I look, there is noone on the way.

12.21 **Сымах , дам , цæхæрадоны ауыдтон , æмæ , дам**
 сымах =дам цæхæрадон -ы а- уыд -т -он æмæ =дам
 you.PL =CIT garden INESS PV see TR PST.TR.1SG and =CIT

загътон , адонмæ бахойон , æмæ мын дон
 загът -он адон -мæ ба- хой -он æмæ =мын дон
 say PST.TR.1SG these ALL PV beat SBJV.1SG and =1SG.ENCL.DAT water

бануазын кæной
 ба- нуаз -ын кæн -ой
 PV drink INF do SBJV.3PL

I saw you in the garden and I thought let me give a knock and they will give me some water.

12.22 **Æмæ уæд уый чызгмæ бадзырдта**
 æмæ уæд уый чызг -мæ ба- дзырд -т -а
 and then DemDist.NOM girl ALL PV talk TR PST.TR.3SG

Then he called the girl.

12.23 **Ну , амæн рассчитыват гонд уыдысты уже йæ**
 ну амæн рассчитыват гонд уыд -ысты уже йæ=
 HES this.DAT estimate do.PTCP.PST be PST.INTR.3PL already POSS.3SG=

фæндтæ
 фæнд -т -æ
 decision PL NOM

He calculated everything.

12.24 **Æмæ чызгмæ бадзырдта** , **æмæ афтæ зæгъы** , **чызг** ,
 æмæ чызг -мæ ба- дзырд -т -а æмæ афтæ зæгъ -ы чызг
 and girl ALL PV talk TR PST.TR.3SG and so say PRS.3SG girl

рауай-ма , **мæнæ** , **дам-ма** , **уазæгæн** , **дон**
 ра- уай -*0 - =ма мæнæ =дам - =ма уазæг -æн дон
 PV jump IMP.2SG =yet there,that.is =CIT =yet guest DAT water
 DISC

радав
 ра- дав -*0
 PV carry IMP.2SG

He called the girls and says to her: go [inside] and bring some water for the guest.

12.25 **Æмæ чызг чи у** , **уый** **бацыд** **æмæ**
 æмæ чызг чи у уый ба- цыд -*0 æмæ
 and girl who be.PRS.3SG DemDist.NOM PV go PST.INTR.3SG and

кружкæйы дон рахаста , **æмæ йæ** **афтæ аккurateно**
 кружкæ -йы дон ра- хаст -а æмæ =йæ афтæ аккurateно
 cup INESS water PV carry PST.TR.3SG and =3SG.ENCL.GEN so carefully

слæвæрдта ...
 с- лæвæрд -т -а
 PV give TR PST.TR.3SG

The girl went in and brought some water in a cup and gave him carefully...

12.26 **Хæрдмæ на** , **бæхæй æрхызти** , **æмæ**
 хæрд -мæ на бæх -æй æр- хызт -и æмæ
 rise ALL PRED.NEG horse ABL PV climb PST.INTR.3SG and

йæм æй **балæвæрдта** , **æмæ**
 =йæм =æй ба- лæвæрд -т -а æмæ
 =3SG.ENCL.ALL =3SG.ENCL.GEN PV give TR PST.TR.3SG and

банызта
 ба- нызт -а
 PV drink PST.TR.3SG

She didn't give it up, he dismounted from his horse, the girl gave him the cup and he drank it

12.27 **Æмæ чызгмæ кружкæ авæрдта** , **æмæ бæхмæ**
 æмæ чызг -мæ кружкæ а- вæрд -т -а æмæ бæх -мæ
 and girl ALL cup PV put TR PST.TR.3SG and horse ALL

схызти , **æмæ барæй иннæ фарсмæ йæ йæхс**
 с- хызт -и æмæ бар -æй иннæ фарс -мæ йæ= йæхс
 PV climb PST.INTR.3SG and will ABL other side ALL POSS.3SG= whip
 on purpose

æраппæрста	,	зæхмæ	æраппæрста	йæ	йехс
æр- æппæрст -a		зæх -мæ	æр- æппæрст -a	йæ=	йехс
PV throw PST.TR.3SG		land ALL	PV throw PST.TR.3SG	POSS.3SG=	whip

He gave the cup back to the girl, mounted the horse and purposely dropped his whip on the other side of the horse.

12.28	Æмæ чызгæн	афтæ зæгъы	,	мæ	хо	,	бахатыр
	æмæ чызг -æн	афтæ зæгъ -ы		мæ=	хо		ба- хатыр
	and girl DAT	so say PRS.3SG		POSS.1SG=	sister		PV pardon

кæн	,	мæ	йехс	,	дам	,	мæ	къухæй
кæн -*0		мæ=	йехс		=дам		мæ=	къух -æй
do IMP.2SG		POSS.1SG=	whip		=CIT		POSS.1SG=	hand ABL

æрхауди	,	æмæ	,	дам	,	ма	мын	æй
æр- хауд -и		æмæ		=дам		=ма	=мын	=æй
PV fall PST.INTR.3SG		and		=CIT		=yet	=1SG.ENCL.DAT	=3SG.ENCL.GEN

сдæтт
с- дæтт -*0
PV give IMP.2SG

He said to the girl: My sister, excuse me, my whip dropped, give it to me please.

12.29	Æмæ уый	йæ	фыды	разæй	рацыди
	æмæ уый	йæ=	фыд -ы	раз -æй	ра- цыд -и
	and DemDist.NOM	POSS.3SG=	father GEN	front ABL	PV go PST.INTR.3SG

иннæ фарсмæ	,	æмæ йехс	систа	,	æмæ йæ
иннæ фарс -мæ		æмæ йехс	с- ист -a		æмæ =йæ
other side ALL		and whip	PV take PST.TR.3SG		and =3SG.ENCL.GEN

мæ	фымæ	куы	слæвæрдта	,	уæд	ын
мæ=	фыд -мæ	куы	с- лæвæрд -т -a		уæд	=ын
POSS.1SG=	father ALL	when	PV give TR PST.TR.3SG		then	=3SG.ENCL.DAT

мæ	фыд	йæ	къух	рацахста	,	æмæ йæ	зыбвытт
мæ=	фыд	йæ=	къух	рац- ахст -a		æмæ йæ=	зыбвытт
POSS.1SG=	father	POSS.3SG=	hand	PV catch PST.TR.3SG		and POSS.3SG=	throw

,	зæгъгæ	,	æмæ йæ	ам	йæ	хъæбысы
	зæгъ -гæ		æмæ =йæ	ам	йæ=	хъæбыс -ы
	say CONV		and =3SG.ENCL.GEN	DemProx.IN	POSS.3SG=	embrace GEN

авæрдта	æмæ ныххоста
а- вæрд -т -a	æмæ ных- хост -a
PV put TR PST.TR.3SG	and PV beat PST.TR.3SG

She left his father and went to another side of the horse and took the whip; once she gave it to my father, he caught her hand and took her on his horse and rode away.

12.30 **Æмæ йæ** **йед** ... **Ра** ... **Нартыхъæуы** **балæууын**
 æмæ =йæ йед Ра Нарт -ы хъæу -ы ба- лæуу -ын
 and =3SG.ENCL.GEN HES HES Nart GEN village INESS PV stand INF

кодта , **чызджы** .
 код -т -а чыздж -ы
 do TR PST.TR.3SG girl GEN

And... the girl he put the girl down in Nart village.

12.31 **Æмæ фыд чи у** , **уый** **йæ** **фæстæ**
 æмæ фыд чи у уый йæ= фæстæ
 and father who be.PRS.3SG DemDist.NOM POSS.3SG= after

кæсгæйæ **баззад** .
 кæс -гæ -йæ ба- ззад -*0
 look CONV ABL PV stay PST.INTR.3SG

And the father [of the girl] stayed [in Rassvet]

12.32 **Æмæ уæддæр фыд** ... **Минавæрттæ** **æрбарвитын** **нæ**
 æмæ уæддæр фыд Минавæр -тт -æ æрба- рвит -ын нæ
 and still father messenger PL NOM PV send INF NEG

уæндыдысты **бафидауыны** **тыххæй** , **фыдмæ** .
 уæндыд -ысты ба- фидау -ын -ы тыххæй фыд -мæ
 dare PST.INTR.3PL PV reconcile INF GEN for father ALL

But the father... they were afraid to send him matchmakers that could reconcile them.

12.33 **Уый** , **дам** , **йер** , **дам** , **нæ уый** **уыцы** **мæстджынай** ,
 уый =дам йер =дам нæ уый уыцы мæстджын -æй
 DemDist.NOM =CIT now =CIT DemDist that angry ABL

æмæ , **дам** , **нын** **исты** **фыдбылызтæ** **скæндзæн** .
 æмæ =дам =нын исты фыдбылыз -т -æ с- кæн -дзæн
 and =CIT =1PL.ENCL.DAT something trouble PL NOM PV do FUT.3SG

He is angry and he will do something bad to us.

12.34 **Æмæ фыд чи у** , **уый** **афтæ зæгъы** ,
 æмæ фыд чи у уый афтæ зæгъ -ы
 and father who be.PRS.3SG DemDist.NOM so say PRS.3SG

барвыста **сæм** , **йæхæдæг сæм**
 ба- рвыст -а =сæм йæхæдæг =сæм
 PV send PST.TR.3SG =3PL.ENCL.ALL =3PL.ENCL.ALL

барвыста , **æмæ афтæ зæгъы** , **æз** , **дам** , **мæ**
 ба- рвыст -а æмæ афтæ зæгъ -ы æз =дам мæ=
 PV send PST.TR.3SG and so say PRS.3SG I =CIT POSS.1SG=

чызджы	уыцы	лæппуйæн	раттыны	бæсты	амарыныл
чыздж -ы	уыцы	лæппу -йæн	ратт -ын -ы	бæсты	а- мар -ын -ыл
girl GEN	that	boy DAT	give.PFV INF GEN	in place of	PV kill INF SUPER

разы уыдтæн .
 разы уыд -тæн
 willing be PST.INTR.1SG

Her father says in this way (he sent a messenger to us, he sent him himself and gave him a message): I was ready to kill my daughter not to give her to this boy.

12.35 **Фæлæ** , **дам** , **мæнæ** **мæ** **кæрты** , **мæ** **дуармæ**
 фæлæ =дам мæнæ мæ= кæрт -ы мæ= дуар -мæ
 but =CIT there,that.is POSS.1SG= yard INESS POSS.1SG= door ALL
 DISC

цы сæрæн лæппу фæдтон , **гъе уый** , **дам** , **цы**
 цы сæрæн лæппу фæд -т -он гъе уый =дам цы
 what smart boy PV+see TR PST.TR.1SG well DemDist.NOM =CIT what

лæппуйы æмбал у , **гъе уый дæр** , **дам** , **æвзæр**
 лæппу -йы æмбал у гъе уый =дæр =дам æвзæр
 boy GEN friend be.PRS.3SG well DemDist.NOM =PTCL =CIT bad

лæппу нæ уыдзæни .
 лæппу нæ уы -дзæни
 boy NEG be FUT.3SG

And that smart guy I saw in my yard, near my house, if he is his [i.e. fiance's] friend that boy [fiance] can't be a bad man.

12.36 **Æмæ** , **дам** , **рарвитут** **уæ** **минавæрттæ** , **æмæ** ,
 æмæ =дам ра- рвит -ут уæ= минавæр -тт -æ æмæ
 and =CIT PV send PRS.2PL POSS.2PL= messenger PL NOM and

дам , **бафидауæм** .
 =дам ба- фидау -æм
 =CIT PV reconcile IMP.1PL

Send your matchmakers, let's reconcile.

12.37 **Æмæ афтæмæй бафидыдтой** .
 æмæ афтæмæй ба- фидыд -т -ой
 and so PV reconcile TR PST.TR.3PL

And they reconciled

12.38 **Иу ранмæ та ацыдысты** ...
 иу ран -мæ =та а- цыд -ысты
 one place ALL =CONTR PV go PST.INTR.3PL

They went somewhere...

12.39 **Значит** , **Хъахъхъæдур** ...
 значит Хъахъхъæдур -ы
 ITJ Darg-Kokh INESS

Darg-Kokh - a village in Kirovskiy region of North Ossetia.

Well, in Darg-Kokh...

13.1 **Хъахъхъæдур** **се** ‘ **мбæлттæй** **иу** **чызджы** **скъæфынмæ**
 Хъахъхъæдур -ы се= мбæл -тт -æй иу чыздж -ы скъæф -ын -мæ
 Darg-Kokh INESS POSS.3PL= friend PL ABL one girl GEN kidnap INF ALL

хъавыди

хъавыд -и

intend PST.INTR.3SG

In Darg-Kokh one of their friends wanted to steal a girl.

13.2 **Æмæ йын** **авд æфсымæры** **уыди**
 æмæ =йын авд æфсымæр -ы уыд -и
 and =3SG.ENCL.DAT seven brother GEN be PST.INTR.3SG

And she had seven brothers.

13.3 **Авд æфсымæры йын** **уыди** , **æмæ йæ**
 авд æфсымæр -ы =йын уыд -и æмæ =йæ
 seven brother GEN =3SG.ENCL.DAT be PST.INTR.3SG and =3SG.ENCL.GEN

куыдæй раскъæфтаиккой , **уый нæ зыдтой**
 куыдæй ра- скъæфт -аиккой уый нæ зыд -т -ой
 in.what.way PV kidnap CNTRF.3PL DemDist.GEN NEG know TR PST.TR.3PL

She had seven brothers and they didn't know how to steal her.

13.4 **Æмæ æрымбырд кодтой** **йер цалдæр** **лæппуйы** ...
 æмæ æры- мбырд код -т -ой йер цал -дæр лæппу -йы
 and PV gathering do TR PST.TR.3PL now how.many INDEF boy GEN
 several

мæнæ йер мæ фыд æмæ ма иу-æртæ **лæппуйы æмæ**
 мæнæ йер мæ= фыд æмæ =ма иу æртæ лæппу -йы æмæ
 there,that.is now POSS.1SG= father and =yet approximately three boy GEN and
 DISC

Хъахъхъæдурмæ фæцыдысты **дыууæ мæйы**
 Хъахъхъæдур -мæ фæ- цыд -ысты дыууæ мæй -ы
 Darg-Kokh ALL PV go PST.INTR.3PL two month GEN

They gathered together, several boys... and my father and about three more boys and they were coming to Darg-Kokh for two months.

13.5 **Сæ бакомкоммæ** , **уыцы чызгæн йæ** **бакомкоммæ махæн**
 сæ= ба- комкоммæ уыцы чызг -æн йæ= ба- комкоммæ махæн
 POSS.3PL= PV opposite that girl DAT POSS.3SG= PV opposite we.DAT

нæ	хæстæджытæ	цардысты	
нæ=	хæстæджы -т -æ	цард -ысты	
POSS.1PL=	relative PL NOM	live PST.INTR.3PL	

Across the road, on the opposite side of the road were living our relatives.

13.6	Æз	Гуцъаты	хæрæфырт	дæн	,	æмæ	Хъахъхъæдур	Гуцъатæ
	æз	Гуцъаты	хæрæфырт	дæн		æмæ	Хъахъхъæдур -ы	Гуцъатæ
	I	Gutsaev	niece	be.PRS.1SG		and	Darg-Kokh INESS	Gutsaev

царди	уым
цард -и	уым
live PST.INTR.3SG	DemDist.IN
	there

I'm niece of the Gutsaevs and Gutsaevs were living in Darg-Kokh.

13.7	Æмæ	уырдаæ	ныццыдысты-ну	,	æмæ-ну	проверкæ
	æмæ	уырдаæ	ныц- цыд -ысты	=иу	æмæ =иу	проверкæ
	and	there	PV go PST.INTR.3PL =ITER		and =ITER	check

кодтой	,	авд	æфсымæры	йын	уыди	,
код -т -ой		авд	æфсымæр -ы	=йын	уыд -и	
do TR PST.TR.3PL		seven	brother GEN	=3SG.ENCL.DAT	be PST.INTR.3SG	

æмæ	йын	бабушкæ	йедтæмæ	ницы	уыди	чызгæн
æмæ =йын		бабушкæ	йедтæмæ	ницы	уыд -и	чызг -æн
and =3SG.ENCL.DAT		grandmother	besides	nothing	be PST.INTR.3SG	girl DAT

They used to come there and check, she had seven brothers and she had only a grandmother.

13.8	Æмæ	бабушкæ	æмæ	чызг	хицæн	агъуысты	хуыссыдысты	,	о
	æмæ	бабушкæ	æмæ	чызг	хицæн	агъуыст -ы	хуыссыд -ысты		о
	and	grandmother	and	girl	separate	room INESS	sleep PST.INTR.3PL		yes

,	фыдымад	,	фыдымад	.
	фыд -ы мад		фыд -ы мад	
	father GEN mother		father GEN mother	

The grandmother and the girl spelt in a separate room, yes, grandmother, grandmother [uses the Ossetic word for 'grandma']

13.9	Æмæ	лæппутæ	та	,	æфсымæртæ	та	—
	æмæ	лæппу -т -æ	=та		æфсымæр -т -æ	=та	
	and	boy PL NOM	=CONTR		brother PL NOM	=CONTR	

алкæмæндæр	комнат	уыди	,	æмæ	сбæрæг	кодтой
алкæмæн =дæр	комнат	уыд -и		æмæ с- бæрæг	код -т -ой	
everyone.DAT =PTCL	room	be PST.INTR.3SG		and PV known	do TR PST.TR.3PL	

,	чи	дзы	кæм	хуыссы	,	чызг	кæцырдыгæй	хуыссы
	чи	=дзы	кæм	хуысс -ы		чызг	кæцы -рдыгæй	хуысс -ы
	who	=3PL.ENCL.ABL	where	lie PRS.3SG		girl	what RCS	lie PRS.3SG

, зæронд ус кæцырдыгæй хуыссы .
 зæронд ус кæцы -рдыгæй хуысс -ы
 old woman what RCS lie PRS.3SG

And boys, brothers, everyone of them had a separate room and they noticed where sleeps everyone, where sleeps the girl and where the old woman.

13.10 Æмæ сбæрæг кодтой , æмæ уже куы
 æмæ с- бæрæг код -т -ой æмæ уже куы
 and PV known do TR PST.TR.3PL and already when

базыдтой хабæрттæ , куыдз сæм , дынджыр куыдз
 ба- зыд -т -ой хабæр -тт -æ куыдз =сæм дынджыр куыдз
 PV know TR PST.TR.3PL news PL NOM dog =3PL.ENCL.ALL big dog

, кулдуар куыд æхгæд вæййы , уыдæттæ йедтæ , уæд
 кулдуар куыд æхгæд вæйй -ы уыдæ -тт -æ йед -т -æ уæд
 gates how close happen PRS.3SG DemDist.PL PL NOM HES PL NOM then

рацыд
 ра- цыд
 PV go

They noticed and when they knew everything (they had a dog, a big dog), how the doors are closed and all that...

13.11 Æрцыдысты æмæ спълан кодтой , скъæфынмæ
 æр- цыд -ысты æмæ с- пълан код -т -ой скъæф -ын -мæ
 PV go PST.INTR.3PL and PV plan do TR PST.TR.3PL kidnap INF ALL

кæцы æхсæв ацæудзысты , уый .
 кæцы æхсæв а- цæу -дзысты уый
 what night PV go FUT.3PL DemDist.GEN

They came and planned which night they would come to kidnap her.

13.12 Æмæ фысыммæ кæмæ уыдысты , нæ хæстæджытæм
 æмæ фысым -мæ кæмæ уыд -ысты нæ= хæстæджы -т -æм
 and host ALL who.ALL be PST.INTR.3PL POSS.1PL= relative PL ALL

, уыдоны зæронд ус уыцы зæронд усæн афтæ зæгъы ,
 уыдон -ы зæронд ус уыцы зæронд ус -æн афтæ зæгъ -ы
 DemDist.PL GEN old woman that old woman DAT so say PRS.3SG

ахсæв , дам , дын дæ чызджы скъæфгæ
 ахсæв =дам =дын дæ= чыздж -ы скъæф -гæ
 tonight =CIT =2SG.ENCL.DAT POSS.2SG= girl GEN kidnap CONV

кæнынц .
 кæн -ынц
 do PRS.3PL

The host, their host, our relative, said to the old woman: tonight they will kidnap your girl.

13.13 **Æмæ дыууæ , сæ дыууæ , кæмыты хуыссыдысты ,**
 æмæ дыууæ сæ= дыууæ кæм -ыт -ы хуыссыд -ысты
 and two POSS.3PL= two where PL INESS sleep PST.INTR.3PL
 where

афтæ сæ хуыссæнтæ аивтой .
 афтæ сæ= хуысс -æн -т -æ а- ивт -ой
 so POSS.3PL= sleep INF2 PL NOM PV change PST.TR.3PL

And two of them [the girl and the grandma] change swapped their beds.

13.14 **Иу сынтæг , фæлæ иу дæлфæдтæм , зæронд ус чызджы**
 иу сынтæг фæлæ иу дæл- фæд -т -æм зæронд ус чыздж -ы
 one bed but one under track PL ALL old woman girl GEN
 at the foot

бынаты схуыссыд , чызг зæронд усы бынаты
 бынат -ы с- хуыссыд -*0 чызг зæронд ус -ы бынат -ы
 place INESS PV sleep PST.INTR.3SG girl old woman GEN place INESS

схуыссыд .
 с- хуыссыд -*0
 PV sleep PST.INTR.3SG

There was one bed but one at the foot, the old woman took the girl's place and the girl took the old woman's place.

13.15 **Адон нартхоры кæрдзын хъæбæр сфыхтой , нæ , æмæ**
 адон нартхор -ы кæрдзын хъæбæр с- фыхт -ой нæ æмæ
 these maize GEN pie hard PV boil PST.TR.3PL PTCL and

йæ сойæ байсæрстой , алцæмæйты ,
 йæ= со -йæ бай- сæрст -ой алцæмæй -т -ы
 POSS.3SG= fat ABL PV grease, spread PST.TR.3PL everything.ABL PL GEN

куыдзы тыххæй .
 куыдз -ы тыххæй
 dog GEN for

They cooked a hard maize pie and grease it etc. because of the dog.

13.16 **Æмæ сæ иу кулдуармæ схызти æмæ**
 æмæ =сæ иу кулдуар -мæ с- хызт -и æмæ
 and =3PL.ENCL.ABL one gates ALL PV climb PST.INTR.3SG and

йæ кæртмæ баппæрста , æмæ куыдз , рæсугъд тæф
 =йæ кæрт -мæ ба- ппæрст -а æмæ куыдз рæсугъд тæф
 =3SG.ENCL.GEN yard ALL PV throw PST.TR.3SG and dog beautiful smell

нæ кодта æмæ хъæбæр нæ уыд , æмæ
 нæ код -т -а æмæ хъæбæр нæ уыд -*0 æмæ
 PTCL do TR PST.TR.3SG and hard PTCL be PST.INTR.3SG and

йæ	куыдз	цæхæрадонмæ	ахаста	æмæ	уым
=йæ	куыдз	цæхæрадон -мæ	а- хаст -а	æмæ	уым
=3SG.ENCL.GEN	dog	garden ALL	PV carry PST.TR.3SG	and	DemDist.IN
					there

æхсыны
 æхсын -ы
 gnaw PRS.3SG

One of them climbed the gates and threw it in the yard and the dog smelled it, it had a good smell and it was hard, right; the dog took it to the garden and started to gnaw it there.

13.17	Адон æргæпп кодтой	æмæ дуар байгом кодтой	
	адон æр- гæпп код -т -ой	æмæ дуар бай- гом код -т -ой	
	these PV jump do TR PST.TR.3PL	and door PV open do TR PST.TR.3PL	

æмæ авд æфсымæрæн æддейы сæ дуæрттæ
æмæ авд æфсымæр -æн æдде -йы сæ= дуæр -тт -æ
and seven brother DAT outside INESS POSS.3PL= door PL NOM

æрæхгæдтой	æддæрдыгæй
æр- æхгæд -т -ой	æддæ -рдыгæй
PV close TR PST.TR.3PL	outside RCS

They jumped in, opened the door and locked the door to the brothers' rooms.

13.18	Æмæ бацыдысты	æмæ мæ фыд чи у
	æмæ ба- цыд -ысты	æмæ мæ= фыд чи у
	and PV go PST.INTR.3PL	and POSS.1SG= father who be.PRS.3SG

уый ма кæдæмдæр фæзылди нуварс скъæтмæ
уый =ма кæдæм -дæр фæ- зылд -и иуварс скъæт -мæ
DemDist.NOM =yet where INDEF PV turn PST.INTR.3SG beside cattleshed ALL

кæдæмдæр бауади	на	æмæ уырдыгæй куы рацыд
кæдæм -дæр ба- уад -и	на	æмæ уырдыгæй куы ра- цыд
where INDEF PV jump PST.INTR.3SG	PTCL	and from.there when PV go

уырдыгæй куы рацыди	уæд кæсы	æмæ ...
уырдыгæй куы ра- цыд -и	уæд кæс -ы	æмæ
from.there when PV go PST.INTR.3SG	then look PRS.3SG	and

They came in and my father he turned somewhere, he went in a barn and when he came back he saw that...

13.19	Кæсы	æмæ дзы чидæр хъæццулы
	кæс -ы	æмæ =дзы чи -дæр хъæццул -ы
	look PRS.3SG	and =3SG.ENCL.ABL who INDEF blanket INESS

тыхтæй кæйдæр рахæссы
тыхт -æй кæй -дæр ра- хæсс -ы
wrap up.PART.PST ABL who.GEN INDEF PV carry PRS.3SG

He saw that someone was carrying out somebody wrapped in a blanket.

14 Биджелова Серафима : Зæрон усы , æвæццагæн , чызджы æфсон
 Биджелова Серафима Зæрон ус -ы æвæццагæн чыздж -ы æфсон
 Bidzhelova Serafima old woman GEN maybe girl GEN pretence

!
 Bidzhelova Serafima: The old woman, probably, instead of the girl!

15.1 Караева Зоя : Æмæ уæд
 Караева Зоя Æмæ уæд
 Karaeva Zoja and then

Karaeva Zoja: And then...

15.2 Æмæ йæ мæ фыд нæ федта , фæлæ
 æмæ =йæ мæ= фыд нæ фед -т -а фæлæ
 and =3SG.ENCL.GEN POSS.1SG= father NEG PV+see TR PST.TR.3SG but

рацыдис , бацыд уый дæр мидæмæ ,
 ра- цыд -ис ба- цыд -*0 уый =дæр мидæмæ
 PV go PST.INTR.3SG PV go PST.INTR.3SG DemDist.NOM =PTCL inside

йæхи хъуыдыйы кæдæмдæр ауад , æмæ
 йæ= хи хъуыды -йы кæдæм -дæр а- уад -*0 æмæ
 POSS.3SG= REFL.GEN thought INESS where INDEF PV jump PST.INTR.3SG and

фæстæмæ уырдаæм бауад агъуыстмæ , цæмæй йæ
 фæстæмæ уырдаæм ба- уад -*0 агъуыст -мæ цæмæй =йæ
 back there PV jump PST.INTR.3SG room ALL what.ABL =3SG.ENCL.GEN

зыдта , адон кæйдæр рахастой , уый .
 зыд -т -а адон кæй -дæр ра- хаст -ой уый
 know TR PST.TR.3SG these who.GEN INDEF PV carry PST.TR.3PL DemDist.GEN

My father didn't see him, he also came in, he went for his own business and came back in the room, how could he know that that had taken someone.

15.3 Æмæ уый та чызджы атыхта , талынджы
 æмæ уый =та чыздж -ы а- тыхт -а талындж -ы
 and DemDist.NOM =CONTR girl GEN PV wrap PST.TR.3SG darkness INESS

нæ зындысты .
 нæ зынд -ысты
 NEG be seen PST.INTR.3PL

He wrapped the girl, one couldn't see anything in that dark.

15.4 Æмæ атыхта æмæ асинтыл куыд æрхызт ,
 æмæ а- тыхт -а æмæ асин -т -ыл куыд æр- хызт -*0
 and PV wrap PST.TR.3SG and stairs PL SUPER how PV climb PST.INTR.3SG

уæд	ын	йе	мбæлттæй	иу	афтæ	зæгъы	
уæд	=ын	йе=	мбæл -тт -æй	иу	афтæ	зæгъ -ы	
then	=3SG.ENCL.DAT	POSS.3SG=	friend PL ABL	one	so	say	PRS.3SG

ды	та	дам-ма	цы	рахастай	?
ды	=та	=дам -	=ма	цы	ра- хаст -ай
you.SG	=CONTR	=CIT	=yet	what	PV carry PST.TR.2SG

He wrapped and went downstairs and one of his friends says him: what else are you carrying?

15.5 Иу	дам	дзы	куы	рахастам	
иу	=дам	=дзы	куы	ра- хаст -ам	
one	=CIT	=3PL.ENCL.ABL	EMPH	PV carry	PST.TR.1PL

We have taken one.

15.6 Æмæ ай	чызджы	асинтыл	æрæппæрста	
æмæ ай	чыздж -ы	асин -т -ыл	æр- æппæрст -а	
and DemProx.NOM	girl GEN	stairs PL SUPER	PV throw	PST.TR.3SG

асинтыл	чызджы	æрæппæрста	æмæ ацыди
асин -т -ыл	чыздж -ы	æр- æппæрст -а	æмæ а- цыд -и
stairs PL SUPER	girl GEN	PV throw	PST.TR.3SG
			and PV go PST.INTR.3SG

æмæ сбадти	
æмæ с- бадт -и	
and PV sit	PST.INTR.3SG

He dropped the girl on the stairs, on the stairs he dropped the girl, went out and mounted

15.7 Иннæ тыхтæй	зæронд ус	къуылых ус	æмæ
иннæ тыхт -æй	зæронд ус	къуылых ус	æмæ
other wrap up.PART.PST ABL	old woman	lame woman	and

тыхтæй	æмæ йæ	уæрдоны
тыхт -æй	æмæ =йæ	уæрдон -ы
wrap up.PART.PST ABL	and =3SG.ENCL.GEN	cart INESS

сæвæрдтой	
с- æвæрд -т -ой	
PV put	TR PST.TR.3PL

Another one which was wrapped, the old woman, the lame woman, they put her wrapped in the cart.

15.8 Уæрдон	зæгъгæ	файтон уыди
уæрдон	зæгъ -гæ	файтон уыд -и
cart	say CONV	phaeton be PST.INTR.3SG

It was a phaeton, not a cart.

15.9 Æмæ фæтæхынц	фæцæуынц	уже
æмæ фæ- тæх -ынц	фæ- цæу -ынц	уже
and PV fly	PRs.3PL	PV go PRs.3PL
		already

And they are flying, they are riding.

15.10 **Ай** , **чызг** **нæ** **баззаци** , **уым** , **æмæ** ‘
 ай чызг нæ ба- ззад -и уым æмæ
 DemProx.NOM girl PTCL PV stay PST.INTR.3SG DemDist.IN and
 there

фсымæрты **дуæрттæ** **байгом** **кодта** , **æмæ**
 фсымæр -т -ы дуæр -тт -æ бай- гом код -т -а æмæ
 brother PL GEN door PL NOM PV open do TR PST.TR.3SG and

хæцæнгæртæ **райстой** **æмæ** **сæ** **фæстейы**
 хæцæнгæртз -т -æ ра- йст -ой æмæ сæ= фæсте -йы
 weapon PL NOM PV take PST.TR.3PL and POSS.3PL= at the back GEN

сурынц .
 сур -ынц
 chase PRS.3PL

That girl stayed there and she opened the door to the brothers' rooms, they took weapons and rushed after them.

15.11 **Æмæ** **адон** **уже** **хъæдмæ** **æрбахæццæ** **кодтой** , **Рассветы**
 æмæ адон уже хъæд -мæ æрба- хæццæ код -т -ой Рассвет -ы
 and these already wood ALL PV mixed do TR PST.TR.3PL Rassvet GEN

йедмæ .
 йед -мæ
 HES ALL

And these [boys] were approaching to the forest, to Rassvet.

15.12 **Æмæ** **куы** ‘ **рбацæйхæццæ** **кодтой** , **уæд** **гæрæхтæ**
 æмæ куы рба- цæй- хæццæ код -т -ой уæд гæрæх -т -æ
 and if PV PV mixed do TR PST.TR.3PL then shot PL NOM

хъуысынц , **значит** , **чызджы** ‘ **фсымæртæ** **фæдисы**
 хъуыс -ынц значит чыздж -ы фсымæр -т -æ фæдис -ы
 be heard PRS.3PL ITJ girl GEN brother PL NOM chase INESS

рацыдысты .
 ра- цыд -ысты
 PV go PST.INTR.3PL

When they were approaching, they heard gunshots, the girl's brothers were chasing them.

15.13 **Æмæ** **адонмæ** **дæр** **хæцæнгæртæ** , **уыцы** **рæстæджы** **афтæ**
 æмæ адон -мæ =дæр хæцæнгæртз -т -æ уыцы рæстæдж -ы афтæ
 and these ALL =PTCL weapon PL NOM that time INESS so

уыди , **о** , **хæцæнгæрзимæ** **цыдысты** .
 уыд -и о хæцæнгæртз -имæ цыд -ысты
 be PST.INTR.3SG yes weapon COMIT go PST.INTR.3PL

They also had weapons, it was like that that time, everyone was carrying arms.

15.14 **Æмæ уже баййафынæй куы тарстысты , уæд уыцы**
 æмæ уже бай- ййаф -ын -æй куы тарст -ысты уæд уыцы
 and already PV get INF ABL when fear PST.INTR.3PL then that

хæцæнгарзы , уыцы лæппуты хъæр ус куы фехъуыста ,
 хæцæнгарз -ы уыцы лæппу -т -ы хъæр ус куы фе- хъуыст -а
 weapon GEN that boy PL GEN shout woman if PV hear PST.TR.3SG

ома , фæстейы æрбахæццæ кæнынц , уæд дын
 ома фæсте -йы æрба- хæццæ кæн -ынц уæд =дын
 that is to say at the back GEN PV mixed do PRS.3PL then =2SG.ENCL.DAT

скасти
 с- каст -и
 PV look PST.INTR.3SG

When they understood that they will come up with them, when the woman heard the shouts of the boys and shots of the arms [and also understood that] they are coming up with them, she looked outside [and said]:

15.15 « **Æз къуылых гуыркъо дæн , къуылых гуыркъо .**
 Æз къуылых гуыркъо дæн къуылых гуыркъо
 I lame cone be.PRS.1SG lame cone

I'm a lame cone, a lame cone.

16 **Биджелова Серафима : Йер , дам , ма бахуд ууыл –**
 Биджелова Серафима йер =дам ма ба- худ -*0 ууыл
 Bidzhelova Serafima now =CIT NEG PV laugh IMP.2SG DemDist.SUPER

къуылых гуыркъо .
 къуылых гуыркъо
 lame cone

Bidzhelova Serafima: Don't laugh, a cone lame.

17.1 **Караева Зоя : Æнæбайрайгæ , дам , фæу ,**
 Караева Зоя æнæ= бай- рай -гæ =дам фæ- у
 Karaeva Zoja without= PV be happy CONV =CIT PV be.IMP.2SG

ахиз , дам , æртæккæ !
 а- хиз -*0 =дам æртæккæ
 PV climb IMP.2SG =CIT now

Karaeva Zoja: Damn it, get out right now!

17.2 « **Мæ мæрдтыстæн , нæ ахиздынæн !».**
 мæ= мæрд -т -ы -стæн нæ а- хиз -дзынæн
 POSS.1SG= dead PL GEN swear NEG PV climb FUT.1SG

I swear my deads, I won't go out!

17.3 Уæд ын маæ фыд афтæ зæггы , цæмæн , дам
 уæд =ын маæ= фыд афтæ зæгъ -ы цæмæн =дам
 then =3SG.ENCL.DAT POSS.1SG= father so say PRS.3SG why =CIT

, æй хизын кæнут ?
 =æй хиз -ын кæн -ут
 =3SG.ENCL.GEN climb PRS.1SG do IMP.2PL

Then my father says: why are you asking her to get out?

17.4 Дæлæ , дам хъæуы кæрон Хостыхъотæм иу зæронд лæг и
 дæлæ =дам хъæу -ы кæрон Хостыхъот -æм иу зæронд лæг и
 down.there =CIT village GEN end ALL one old man EXST
 Khostikoev

, æмæ , дам , æй уымæн ахæссæм .
 æмæ =дам =æй уым -æн а- хæсс -æм
 and =CIT =3SG.ENCL.GEN DemDist DAT PV carry PRS.1PL

Down there, at the end of the village, in the Khostikoev's house there is an old man, we will take her to him.

18 Биджелова Серафима : Йер куыд нæ худон !
 Биджелова Серафима йер куыд нæ худ -он
 Bidzhelova Serafima now how NEG laugh SBJV.1SG

Bidzhelova Serafima: One can't help laughing!

19.1 Караева Зоя : Уый дæр уыцы иу гæпп раласта ,
 Караева Зоя уый =дæр уыцы иу гæпп ра- ласт -а
 Karaeva Zoja DemDist.NOM =PTCL that one jump PV drag PST.TR.3SG

æмæ рагæпп кодта цъыфы астæумæ .
 æмæ ра- гæпп код -т -а цъыф -ы астæу -мæ
 and PV jump do TR PST.TR.3SG puddle GEN middle ALL

Karaeva Zoja: She jumped out immediately and jumped out in the middle of a puddle.

19.2 Æмæ гъе уый тыххæй аирвæзтысты , æндæр
 æмæ гъе уый тыххæй а- ирвæзт -ысты æндæр
 and well DemDist.GEN for PV save.oneself PST.INTR.3PL other

кæрæдзийы ныццагътаиккой .
 кæрæдзи -йы ныц- цагът -аиккой
 RCP GEN PV destroy CNTRF.3PL

And because of that they saved themselves else that would kill each other.

19.3 Уæд адон , мах уонтæ , хъæды кæмдæр
 уæд адон мах хъæд -ы кæм -дæр
 then these we.NOM wood INESS where INDEF

амбæхстысты , æмæ уыдон сæ усы уже
 а- мбæхст -ысты æмæ уыдон сæ= ус -ы уже
 PV hide PST.INTR.3PL and DemDist.PL.NOM POSS.3PL= woman GEN already

куы	ба	...	куы	федтой		,	уæд	ма	цæмæ	лидзынц
куы	ба		куы	фед	-т -ой		уæд	=ма	цæмæ	лидз -ынц
when	HES		when	PV+see	TR PST.TR.3PL		then	=yet	what.ALL	run PRS.3PL

сæ	фæстæ	,	æмæ	йæ		сæвæрдтой		,	æмæ
сæ=	фæстæ		æмæ	=йæ		с- æвæрд -т -ой			æмæ
POSS.3PL=	after		and	=3SG.ENCL.GEN		PV put TR PST.TR.3PL			and

йæ	аластой	
=йæ	а- ласт -ой	
=3SG.ENCL.GEN	PV carry	PST.TR.3PL

Then our [boys] hid somewhere in the forest and when they thier woman.... when they saw [her], why do they continue to chases them, they took her and rided back.

19.4 **Афтæ ма тыххæй раирвæзтысты**

афтæ	=ма	тыххæй	ра-	ирвæзт	-ысты
so	=yet	for	PV	save.oneself	PST.INTR.3PL

They saved themselves in this way.

20 **Биджелова Серафима : Хæйрæджытæ** , **мæнæ ма !**

Биджелова	Серафима	хæйрæджы	-т -æ	мæнæ	=ма
Bidzhelova	Serafima	devil	PL NOM	there,that.is	=yet
				DISC	

Bidzhelova Sefarima: Devils!

21 **Мадина : Æмæ уыцы чызджы уыйфæстæ дæр нал**

Мадина	Æмæ	уыцы	чыздж	-ы	уый	фæстæ	=дæр	нал
Madina	and	that	girl	GEN	DemDist.GEN	after	=PTCL	no.longer

ахастой	?
а- хаст -ой	
PV carry	PST.TR.3PL

Madina: And the girl was not stolen at all?

22.1 **Караева Зоя : Нал æй рахастой , нал**

Караева	Зоя	нал	=æй	ра- хаст -ой	нал
Karaeva	Zoja	no.longer	=3SG.ENCL.GEN	PV carry	PST.TR.3PL
					no.longer

бауæндыдысты	
ба- уæндыд -ысты	
PV dare	PST.INTR.3PL

Karaeva Zoja: No, she wasn't, they didn't dare.

22.2 **Хъахъхъæнгæ йæ кодтой уже**

хъахъхъæн	-гæ	=йæ	код	-т -ой	уже
guard	CONV	=3SG.ENCL.GEN	do	TR	PST.TR.3PL
					already

They guarded her.

22.3 Афтæ .
афтæ
so

So.

22.4 Ахæм æмбисонд дæр сыл æрцыди .
ахæм æмбисонд =дæр =сыл æр- цыд -и
such proverb =PTCL =3PL.ENCL.SUPER PV go PST.INTR.3SG

This kind of thing happened to them.

23 Ктo-то : Это в Кадгароне было ?
кто-то Это
Someone

It was in Kadgaron, right? [speaks Russian]

24.1 Караева Зоя : О , Хъæдгæроны фыццаг , гъе уым не
Караева Зоя о Хъæдгæрон -ы фыццаг гъе уым не
Karaeva Zoja yes Kadgaron INESS first well DemDist.IN PTCL
there
схъомыл сты , мæ фыд ... æмæ уыцы хабæртæ
с- хъомыл сты мæ= фыд æмæ уыцы хабæр -тт -æ
PV grown-up be.PRS.3PL POSS.1SG= father and that news PL NOM

сты .
сты
be.PRS.3PL

Karaeva Zoja: Yes, in Kadgaron at first, we grew up there, my father... this kind of stories.

24.2 Хъæдгæроны фæсивæд .
Хъæдгæрон -ы фæсивæд
Kadgaron GEN young.people

Kadgaron's young people.

25 Мадина : Хъæдгæронæй немæ иу кусы , Тезиаты чындз
Мадина Хъæдгæрон -æй немæ иу кус -ы Тезиат -ы чындз
Madina Kadgaron ABL 1PL.COMIT one work PRS.3SG GEN bride
Teziev

у .
у
be.PRS.3SG

Madina: One [girl] is working with us, Teziev's bride.

26 Караева Зоя : Æмæ сæ нал хъуыды кæнын ,
Караева Зоя Æмæ =сæ нал хъуыды кæн -ын
Karaeva Zoja and =3PL.ENCL.GEN no.longer thought do PRS.1SG
remember
нæ алыварс цардысты уым .
нæ= алыварс цард -ысты уым
POSS.1PL= round live PST.INTR.3PL DemDist.IN
there

Karaeva Zoja: I don't remember them, they were living around us [around our house].

27 **Биджелова Серафима : Шестьдесят первый азы я вышла оттуда .**
 Биджелова Серафима Шестьдесят первый аз -ы я
 Bidzhelova Serafima sixty first year GEN I

Bidzhelova Serafima: I moved from there in sixty first [speaks Russian mainly]

28 **Мадина : Хъæдгæронæй дæ ды дæр ?**
 Мадина Хъæдгæрон -æй дæ ды =дæр
 Madina Kadgaron ABL be.PRS.2SG you.SG =PTCL

Madina: Are you also from Kadgaron?

29 **Биджелова Серафима : О , я тоже из Кадгарона .**
 Биджелова Серафима о я тоже
 Bidzhelova Serafima yes I too

Bidzhelova Serafima: Yes, I'm also in Kadgaron [speaks Russian]

30 **Мадина : Иронау дзурут .**
 Мадина ирон -ау дзур -ут
 Madina Ossetic EQU talk IMP.2PL

Madina: Speak Ossetic.

31 **Биджелова Серафима : Æмæ иронау нæ зонын .**
 Биджелова Серафима Æмæ ирон -ау нæ зон -ын
 Bidzhelova Serafima and Ossetic EQU NEG know PRS.1SG

Bidzhelova Serafima: I don't know Ossetic [laughing].

32.1 **Караева Зоя : Иу ран та йед уыдис ... Значит ,**
 Караева Зоя Иу ран =та йед уыд -ис значит
 Karaeva Zoja one place =CONTR HES be PST.INTR.3SG ITJ

фараст , фараст бæхы иу хæдзары , кæмдæр .
 фараст фараст бæх -ы иу хæдзар -ы кæм -дæр
 nine nine horse GEN one house INESS where INDEF

Karaeva Zoja: There was in one place... Well, nine, nine horses in one house, somewhere.

32.2 **Йер уый дæр хъæутæй кæцыдæр хъæуы ,**
 йер уый =дæр хъæу -т -æй кæцы -дæр хъæу -ы
 now DemDist.NOM =PTCL village PL ABL what INDEF be.necessary PRS.3SG

æмæ мæ фыдмæ æрба ... уæд раздæр конокрадтæ
 æмæ мæ= фыд -мæ æрба- уæд раздæр конокрад -т -æ
 and POSS.1SG= father ALL PV then in.the.beginning horse thief PL NOM

уыди .
 уыд -и
 be PST.INTR.3SG

This also happened in one of the villages and to my father... there were horse thieves that time

уыди	,	мæнæ	йæ	барц	чи	у	,	уый
уыд -и		мæнæ	йæ=	барц	чи	у		уый
be PST.INTR.3SG		there,that.is	POSS.3SG=	mane	who	be.PRS.3SG		DemDist.NOM
		DISC						

зæхмæ	хæццæ	кодта		дынджыр	къæдзил	.
зæх -мæ	хæццæ	код -т -а		дынджыр	къæдзил	
land ALL	mixed	do TR PST.TR.3SG		big	tail	

And my father, his friends called him: we have to go, there are nine horses somewhere; and one horse was this kind: her mane was up to the ground, [she had] a long tail.

34.5	Æмæ	гъе	уый	давынмæ	цыдысты	.
	æмæ	гъе	уый	дав -ын -мæ	цыд -ысты	
	and	well	DemDist.GEN	steal INF ALL	go PST.INTR.3PL	

They went to steal her

34.6	Æмæ	мæ	фыдæн	йæ	фыд	ма	гас	уыди	,
	æмæ	мæ=	фыд -æн	йæ=	фыд	=ма	гас	уыд -и	
	and	POSS.1SG=	father DAT	POSS.3SG=	father	=yet	alive	be PST.INTR.3SG	

æмæ	,	дам	,	мæ	нæ	уагъта	,	ацы	хсæв	,
æмæ		=дам		=мæ	нæ	уагът -а		ацы	хсæв	
and		=CIT		=1SG.ENCL.GEN	NEG	permit PST.TR.3SG		DemProx	night	

дам	,	дын	ацæуæн	никуыдæм	и	.
=дам		=дын	а- цæу -æн	никуыдæм	и	
=CIT		=2SG.ENCL.DAT	PV go INF2	nowhere	EXST	

My father's father was still alive that time and he didn't let me go saying: tonight you can't go anywhere.

34.7	Æмæ	схуыссыд	.
	æмæ	с- хуыссыд -*0	
	and	PV sleep PST.INTR.3SG	

And he went to bed.

34.8	Æмæ-иу	æй	абæрæг-абæрæг	
	æмæ =иу	=æй	а- бæрæг - а	бæрæг
	and =ITER	=3SG.ENCL.GEN	PV remarkable	DemProx.NOM remarkable

кодта	.
код -т -а	
do TR PST.TR.3SG	

And he was checking him.

34.9	Æмæ	мæ	фыд	чи	у	,	уый	сыстади
	æмæ	мæ=	фыд	чи	у		уый	сы- стад -и
	and	POSS.1SG=	father	who	be.PRS.3SG		DemDist	PV stand.up PST.INTR.3SG

æмæ	йæ	хуыссæны	къодах	сæвæрдта	.
æмæ	йæ=	хуысс -æн -ы	къодах	с- æвæрд -т -а	
and	POSS.3SG=	sleep INF2 GEN	block	PV put TR PST.TR.3SG	

My father stood up and put a block in his bed.

34.10 **Йæ** **хуыссæны** **къодах** **сæвæрдта** , **æмæ**
 йæ= хуысс -æн -ы къодах с- æвæрд -т -а æмæ
 POSS.3SG= sleep INF2 GEN block PV put TR PST.TR.3SG and

йыл **худ** **сæвæрдта** , **æмæ** **йæ** **хъæцулæй**
 =йыл худ с- æвæрд -т -а æмæ йæ= хъæцул -æй
 =3SG.ENCL.SUPER hat PV put TR PST.TR.3SG and POSS.3SG= blanket ABL

бамбæрзта

ба- мбæрзт -а
 PV cover PST.TR.3SG

He put a block in the bed, put a hat on it and covered it with a blanket.

34.11 **Æмæ та-иу** **йæ** **фыд** **рацыд** , **æмæ-иу** **æй**
 æмæ =та =иу йæ= фыд ра- цыд æмæ =иу =æй
 and =CONTR =ITER POSS.3SG= father PV go and =ITER =3SG.ENCL.GEN

асгæрста , **а** , **ацы** **хсæв** , **дам** , **мæ** **лæппу**
 а- сгæрст -а а ацы хсæв =дам мæ= лæппу
 PV touch PST.TR.3SG and DemProx night =CIT POSS.1SG= boy

никуыдæм ацыд

никуыдæм а- цыд -*0
 nowhere PV go PST.INTR.3SG

His father used to come in and touch [him] saying: tonight my boy didn't go anywhere.

34.12 **Уæд райсомæй** , **бонырдæм** , **фараст** **сахатыл** **бæх**
 уæд райсом -æй бон -ырдаем фараст сахат -ыл бæх
 then morning ABL day DIR nine hour SUPER horse

æрбаластой **æмæ йын** **æй** **скъæты**
 æрба- ласт -ой æмæ =йын =æй скъæт -ы
 PV carry PST.TR.3PL and =3SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN cattleshed GEN

бабастой , **уым** **се** **скъæты**
 ба- баст -ой уым се= скъæт -ы
 PV bind PST.TR.3PL DemDist.IN POSS.3PL= cattleshed INESS
 there

Then, in the morning, around nine o'clock, they brought the horse and tether it in the cattleshed in their cattleshed.

34.13 **Æмæ йæ** **фыд** **куы** **сыстади** , **уæд** **ын**
 æмæ йæ= фыд куы сы- стад -и уæд =ын
 and POSS.3SG= father when PV stand.up PST.INTR.3SG then =3SG.ENCL.DAT

афтæ зæгъы , **лæппу** , **дысон** , **дам** , **куыд** **никуыдæм**
 афтæ зæгъ -ы лæппу дысон =дам куыд никуыдæм
 so say PRS.3SG boy last night =CIT how nowhere

ацыдтæ , **куыд** , **дам** , **бафæрæзтай** ?
 а- цыд -тæ куыд =дам ба- фæрæзт -ай
 PV go PST.INTR.2SG how =CIT PV can PST.TR.2SG

When his father waked up, he said to him like that: my boy, you didn't go anywhere last night, how did you stand it?

34.14 **Уæдæ** , **дам-ма** , **скъæтмæ** **бауай** , **кæддæра** , **дам**
 уæдæ =дам - =ма скъæт -мæ ба- уай -*0 кæддæра =дам
 so =CIT =yet cattleshed ALL PV jump IMP.2SG interestingly =CIT

, **никуыдæм ацыдтæн** .
 нikuыдæм а- цыд -тæн
 nowhere PV go PST.INTR.1SG

[He answered him:] Look in the cattleshed, do you think I didn't go anywhere.

34.15 **Æмæ скъæтмæ куы бацыди** , **уæд уыцы бæх куы**
 æмæ скъæт -мæ куы ба- цыд -и уæд уыцы бæх куы
 and cattleshed ALL when PV go PST.INTR.3SG then that horse when

ауыдта , **уæд худгæ рацыд** : « **Уый та**
 а- уыд -т -а уæд худ -гæ ра- цыд уый =та
 PV see TR PST.TR.3SG then laugh CONV PV go DemDist.NOM =CONTR

дын **кæм уыди** , **уыцы рæсугъд бæх** ?».
 =дын кæм уыд -и уыцы рæсугъд бæх
 =2SG.ENCL.DAT where be PST.INTR.3SG that beautiful horse

When he came in the cattleshed and saw that horse he went out smiling [and said]: Where did you get this beautiful horse?

34.16 **Æмæ** , **дам** , **дысон** ... **Хъæутæй** **кæцыдæр хъæуы** ,
 æмæ =дам дысон хъæу -т -æй кæцы -дæр хъæу -ы
 and =CIT last night village PL ABL what INDEF village INESS

загъта , **уырдыгæй** , **дам** , **æй** **æрбаластон** ,
 загът -а уырдыгæй =дам =æй æрба- ласт -он
 say PST.TR.3SG from.there =CIT =3SG.ENCL.GEN PV carry PST.TR.1SG

уырдыгæй йæ **радафта** .
 уырдыгæй =йæ ра- дафт -а
 from.there =3SG.ENCL.GEN PV steal PST.TR.3SG

Last night, he said... In one of the villages I took it from there, I stole it there.

34.17 **Ну** , **бæхтæ** **ма дзы** **уыди** **йемæ** ,
 ну бæх -т -æ =ма =дзы уыд -и йемæ
 HES horse PL NOM =yet =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG 3SG.COMIT

фæлæ	дзы	гъе	уый	,	рæсугъд	,	ахæм	бæх	.
фæлæ	=дзы	гъе	уый		рæсугъд		ахæм	бæх	
but	=3PL.ENCL.ABL	well	DemDist.NOM		beautiful		such	horse	

Well, there were other horses but this one is so beautiful.

34.18	Æмæ	,	дам	,	дæ		дысон-бонмæ		хуыссæны
	æмæ		=дам		=дæ		дысон - бон -мæ		хуысс -æн -ы
	and		=CIT		=2SG.ENCL.GEN		last night day ALL		sleep INF2 GEN

цалдæр		проverkaйы		куы		скодтон		,	бæрæджы
цал	-дæр	проverka	-йы	куы	с- код -т -он				бæрæдж -ы
how.many	INDEF		GEN	EMPH	PV do TR	PST.TR.1SG			remarkable GEN
several		check							

куы	бакодтон		,	æмæ	,	дам	,	уым	куы
куы	ба- код -т -он			æмæ		=дам		уым	куы
EMPH	PV do TR	PST.TR.1SG		and		=CIT		DemDist.IN	EMPH
								there	

уыдтæ
уыд -тæ
be PST.INTR.2SG

He says: Last night I checked you bed several times and you were there.

34.19	Æмæ	,	дам	,	уым		къодах	уыди	,	æз	дзы
	æмæ		=дам		уым		къодах	уыд -и		æз	=дзы
	and		=CIT		DemDist.IN		block	be	PST.INTR.3SG	I	=3SG.ENCL.INESS
					there						

нæ **уыдтæн**
нæ уыд -тæн
NEG be PST.INTR.1SG

He says: there was a block, I wan't there.

34.20	Афтæмæй	афтæтæ		фыдуаг	митæ		дæр	кодтой
	афтæмæй	афтæ -т -æ		фыдуаг	ми -т -æ		=дæр	код -т -ой
	so	so	PL NOM	spoilt	deed PL NOM		=PTCL	do TR PST.TR.3PL

In this way the were fooling around.

35	Кочиева	Манана	:	Æз	дæр	ма	хъуыды кæнын	,	мæнæ
	Кочиева	Манана		Æз	=дæр	=ма	хъуыды кæн -ын		мæнæ
	Kochieva	Manana		I	=PTCL	=yet	thought do	PRS.1SG	there,that.is
							remember		DISC

хъæуты		нæхимæ		...
хъæу -т -ы		нæ=		химæ
village PL INESS		POSS.1PL=		REFL.ALL

Kochieva Manana: I also remember, in our villages...

36	Караева	Зоя	:	Фидыдта		гъе	уыцы	митæ		дæр	уыцы
	Караева	Зоя		фидыд -т -а		гъе	уыцы	ми -т -æ		=дæр	уыцы
	Karaeva	Zoja		suit TR	PST.TR.3SG	well	that	deed PL NOM		=PTCL	that

рæстæджы æмæ кодтой
 рæстæдж -ы æмæ код -т -ой
 time INESS and do TR PST.TR.3PL

Karaeva Zoja: That time this kind of things were appropriate.

37.1 **Кочиева Манана :... гыццылæй уыдтæн**, **æмæ-иу**
 Кочиева Манана гыццыл -æй уыд -тæн æмæ =иу
 Kochieva Manana small ABL be PST.INTR.1SG and =ITER

жы чынджæхшæв кæнæ исты-иу жы куы
 =жы чындж æхшæв кæнæ исты - =иу =жы куы
 =3SG.ENCL.INESS bride night or something =ITER =3SG.ENCL.INESS if
 wedding

уыди , зианы хабар кæнæ исты , сорок дней æмæ
 уыд -и зиан -ы хабар кæнæ исты сорок дней æмæ
 be PST.INTR.3SG dead GEN news or something forty days and

уæд-иу бæхдугъ-иу уыди
 уæд =иу бæх дугъ - =иу уыд -и
 then =ITER horse horse race =ITER be PST.INTR.3SG

Kochieva Manana: ... I was small, when there was a wedding or something else, or funeral or fortieth day obit, there was horse race.

37.2 **Æмæ-иу афтæ стьолба-иу уыди , стыр стьолб мæнæ**
 æмæ =иу афтæ стьолба - =иу уыд -и стыр стьолб мæнæ
 and =ITER so post =ITER be PST.INTR.3SG big post there,that.is
 DISC

афтæ , мæ-иу уæлæмæ ... байсæрстой-иу
 афтæ мæ =иу уæлæ -мæ бай- сæрст -ой - =иу
 so and =ITER top ALL PV grease, spread PST.TR.3PL =ITER

æй сойæ , æмæ-иу уæлæмæ бырыдысты-иу
 =æй со -йæ æмæ =иу уæлæ -мæ бырыд -ысты - =иу
 =3SG.ENCL.GEN fat ABL and =ITER top ALL crawl PST.INTR.3PL =ITER

There used to be a post, a high post and up to the top... they used to grease it and climb it.

37.3 **Æмæ чи цы æристаид , уый уже**
 æмæ чи цы æр- ист -айд уый уже
 and who what PV take off CNTRF.3SG DemDist.NOM already

йæхи уыди , ахæм йедтæ-иу
 йæ= хи уыд -и ахæм йед -т -æ - =иу
 POSS.3SG= REFL.GEN be PST.INTR.3SG such HES PL NOM =ITER

жы уыди
 =жы уыд -и
 =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG

Things taken from it belonged to the one who took them off the post, it used to be so.

37.4 **Раздæр-иу** хорз **сыдæртæ-иу** уыди , **фæлæ**
раздæр - =иу хорз сы -дæр -т -æ - =иу уыд -и фæлæ
earlier =ITER good what INDEF PL NOM =ITER be PST.INTR.3SG but

йерын ма кæм и ?
йерын =ма кæм и
now =yet where EXST

There was something good before and now what?

37.5 **Ахæмтæ** **жы** **уже** **нал** **и** .
ахæм -т -æ =жы уже нал и
such PL NOM =3SG.ENCL.INESS already no.longer EXST

There is nothing like that now.

37.6 ‘ **Мæ-иу** **первый место** **дæр-иу** **чи** **райста** , **уый**
мæ =иу первый место =дæр =иу чи ра- йст -а уый
and =ITER first place =PTCL =ITER who PV take PST.TR.3SG DemDist

бæхдугъæй , **нæ** , **уымæн-иу** **подарок** **хæдон-иу** ,
бæх дугъ -æй нæ уы -мæн - =иу подарок хæдон - =иу
horse horse race ABL PTCL DemDist DAT =ITER present shirt =ITER

кæнæ исты-иу **лæвæрдтой** .
кæнæ исты - =иу лæвæрд -т -ой
or something =ITER give TR PST.TR.3PL

The one who took the first place at horse race, right, they gave him a shirt or something else.

37.7 **Кæнæ æхца** **дæр-иу** **уыди** **йæ** **хуылфы** ,
кæнæ æхца =дæр =иу уыд -и йæ= хуылф -ы
or money =PTCL =ITER be PST.INTR.3SG POSS.3SG= interior INESS

дзæкъулы **мидæг** .
дзæкъул -ы мидæг
small bag GEN inside

Or they gave him money, inside a small bag.

37.8 **Раздæр уышы æгъдæуттæ** **жæбæх** **уыди** , **фæлæ йерын**
раздæр уышы æгъдæу -тт -æ жæбæх уыд -и фæлæ йерын
earlier that custom PL NOM good be PST.INTR.3SG but now

нал кæнынч уышы æгъдæуттæ , **æз дæр ма сæ**
нал кæн -ынч уышы æгъдæу -тт -æ æз =дæр =ма =сæ
no.longer do PRS.3PL that custom PL NOM I =PTCL =yet =3PL.ENCL.GEN

хъуыды кæнын .
хъуыды кæн -ын
thought do PRS.1SG
remember

Such good customs were before, but now they are not followed, I still remember them.

38.1 **Караева Зоя** : **Уый** до **революции** , **Советский** **власть** **наема**
 Караева Зоя уый до революции Советский власть наема
 Karaeva Zoja DemDist.NOM before revolution Soviet power not.yet

уыди , **уыцы** **рæстæджы** **хабæртгæ** **сты** .
 уыд -и уыцы рæстæдж -ы хабæр -тт -æ сты
 be PST.INTR.3SG that time INESS news PL NOM be.PRS.3PL

Karaeva Zoja: It was before the revolution, before the Soviet power, these customs belong to that days.

38.2 **Иу** **ран** **та** **давынмæ** **бацыдысты** **иу** **хæдзармæ**
 иу ран =та дав -ын -мæ ба- цыд -ысты иу хæдзар -мæ
 one place =CONTR carry INF ALL PV go PST.INTR.3PL one house ALL

бæхмæ , **æмæ** **кæсынц** , **æмæ** **бæхуæрдон** **кæрты** , **æмæ** **бæх** ,
 бæх -мæ æмæ кæс -ынц æмæ бæх уæрдон кæрт -ы æмæ бæх
 horse ALL and read PRS.3PL and horse cart yard INESS and horse

уыцы **бæх** , **кæй** **давтой**
 уыцы бæх кæй давт -ой
 that horse COMP steal PST.TR.3PL

Once they went to steal horses and say in a yard a cart with a horse, the horse, which they were going to steal...

38.3 **Ну** , **радыгай** **дежурит** **кодтой** **æфсымæртæ** ,
 ну рад -ыгай дежурит код -т -ой æфсымæр -т -æ
 HES turn DISTR to watch do TR PST.TR.3PL brother PL NOM

цалдæр **уыдысты** , **æмæ** **йæ** **хъахъхъæдтой**
 цал -дæр уыд -ысты æмæ =йæ хъахъхъæд -т -ой
 how.many INDEF be PST.INTR.3PL and =3SG.ENCL.GEN guard TR PST.TR.3PL
 several

, **уыцы** **бæх** **скъæты** **куы** **бабæттой** , **уæд** **æй**
 уыцы бæх скъæт -ы куы ба- бæтт -ой уæд =æй
 that horse cattleshed INESS if PV bind SBJV.3PL then =3SG.ENCL.GEN

уыдонимæ **чидæр** **радавдзæн** , **зæгъгæ** .
 уыдон -имæ чи -дæр ра- дав -дзæн зæгъ -гæ
 DemDist.PL COMIT who INDEF PV steal FUT.3SG say CONV

They were watching it in turns, they were a few man, and they were guarding it - if it was left in the cattleshed it could be stolen together with other horses.

38.4 **Æмæ** **бæхы** **бабаста** **цалхмæ** , **мæ** **йæхæдæг**
 æмæ бæх -ы ба- баст -а цалх -мæ мæ йæхæдæг
 and horse GEN PV bind PST.TR.3SG wheel ALL and

хуыссы ... **йед** ... **уæрдоны** .
 хуысс -ы йед уæрдон -ы
 lie PRS.3SG HES cart INESS

He tether the horse to the wheel and went to sleep in that... in the cart.

38.5 **Æмæ бафынæй и , ну , иннæ ‘ фсымæртæ фынæй**
 æмæ ба- фынæй и ну иннæ фсымæр -т -æ фынæй
 and PV sleeping EXST HES other brother PL NOM sleeping

кодтой , радыгай кодтой уыцы хабæрттæ ,
 код -т -ой рад -ыгай код -т -ой уыцы хабæр -тт -æ
 do TR PST.TR.3PL turn DISTR do TR PST.TR.3PL that news PL NOM

радыгай йæ хъахъхъæдтой .
 рад -ыгай =йæ хъахъхъæд -т -ой
 turn DISTR =3SG.ENCL.GEN guard TR PST.TR.3PL

He fell asleep, well, other brothers also slept, they did it in turns, they were guarding it in turns.

38.6 **Адон бацыдысты æмæ кæсынц , æмæ бæх цалхыл**
 адон ба- цыд -ысты æмæ кæс -ынц æмæ бæх цалх -ыл
 these PV go PST.INTR.3PL and read PRS.3PL and horse wheel SUPER

баст .
 баст
 bind.PART.PST

Those people came and saw that the horse is tethered to the wheel.

38.7 **Ныр ын куыд бакæнæм ?**
 ныр =ын куыд ба- кæн -æм
 now =3SG.ENCL.DAT how PV do SBJV.1PL

What shall we do now?

38.8 **Ныр фынæй кæны , хъахъхъæнæг чи у ,**
 ныр фынæй кæн -ы хъахъхъæн -æг чи у
 now sleeping do PRS.3SG guard PTCP.PRS who be.PRS.3SG

уый .
 уый
 DemDist.NOM

The guard is sleeping.

38.9 **Æмæ уæрдонмæ цыдæр сарæзтой , æмæ цалх**
 æмæ уæрдон -мæ цы -дæр с- арæзт -ой æмæ цалх
 and cart ALL what INDEF PV make PST.TR.3PL and wheel

раппæрстой .
 ра- ппæрст -ой
 PV throw PST.TR.3PL

They put something to the cart and took off the wheel.

38.10 **Æмæ цалх йæ хъæбысы бако ..., бæхмæ**
 æмæ цалх йæ= хъæбыс -ы бако бæх -мæ
 and wheel POSS.3SG= embrace INESS horse ALL

схызти , **куы йæ** **ра ... маæ** **фыд чи**
с- хызт -и куы =йæ ра- маæ= фыд чи
PV climb PST.INTR.3SG when =3SG.ENCL.GEN PV POSS.1SG= father who

у , **куы рацыд** , **куы ракодтой** **йæ** , **уæд**
у куы ра- цыд куы ра- код -т -ой =йæ уæд
be.PRS.3SG when PV go when PV do TR PST.TR.3PL =3SG.ENCL.GEN then

бæхмæ схызти æмæ цалх йæ хъæбысы
бæх -мæ с- хызт -и æмæ цалх йæ= хъæбыс -ы
horse ALL PV climb PST.INTR.3SG and wheel POSS.3SG= embrace INESS

сæвæрдта , **бæхы** **афтæмæй радавтой** .
с- æвæрд -т -а бæх -ы афтæмæй ра- давт -ой
PV put TR PST.TR.3SG horse GEN so PV steal PST.TR.3PL

He took the wheel... mounted the horse when he... my father when he went out, when they took the horse, he mounted the horse, took the wheel and in this way they stole the horse

38.11 **Ахæм дæвдтытæ дæр кодтой** .
ахæм дæвд -тыт -æ =дæр код -т -ой
such steal.PART.PST PL NOM =PTCL do TR PST.TR.3PL

They were stealing in this way.

39 **Кочиева Манана : Уыди** , **уыди** , **уыцы**
Кочиева Манана уыд -и уыд -и уыцы
Kochieva Manana be PST.INTR.3SG be PST.INTR.3SG that

рæстæджы уыди .
рæстæдж -ы уыд -и
time INESS be PST.INTR.3SG

Kochieva Manana: It was, it was, that time it was.

40 **Тина : Цомут Русланмæ** .
Тина цом -ут Руслан -мæ
Tina let's go IMP.2PL Ruslan ALL

Tina: Let's go to Ruslan.

41 **Караева Зоя : О** , **Руслан дæр** , **о** .
Караева Зоя о Руслан =дæр о
Karaeva Zoja yes Ruslan =PTCL yes

Karaeva Zoja: Yes, Ruslan.

42 **Тина : Русланыл фидар зонд и** , **æгъдау** .
Тина Руслан -ыл фидар зонд и æгъдау
Tina Ruslan SUPER strong mind EXST custom

Tina: Ruslan has a strong [traditional] mind, customs

43 **Кочиева Манана : Мæ дын бакомджени , Тинæ ?**
 Кочиева Манана Мæ =дын ба- ком -джени Тинæ
 Kochieva Manana and =2SG.ENCL.DAT PV agree FUT.3SG Tina

Kochieva Manana: Tina, will he agree?

44 **Тина : Загътон ын , о .**
 Тина загът -он =ын о
 Tina say PST.TR.1SG =3SG.ENCL.DAT yes

Tina: I've said to him, yes, he will.

45.1 **Караева Зоя : Цæуыnnæ ?**
 Караева Зоя цæуыnnæ
 Karaeva Zoja why.not

Karaeva Zoja: Why not?

45.2 **Æз уæддæр ... Ферох мæ сты , æндæр æз бирæ ...**
 æз уæддæр фе- рох =мæ сты æндæр æз бирæ
 I still PV forgotten =1SG.ENCL.ABL be.PRS.3PL other I a.lot.of

тынг бирæ таурæгътæ ...
 тынг бирæ таурæгъ -т -æ
 very a.lot.of legend PL NOM

I have forgotten... I [knew] so many... a lot of legends...

46 **Олег : Бузныг , стыр бузныг .**
 Олег бузныг стыр бузныг
 Oleg thankful big thankful

Oleg: Thank you. many thanks

47 **Кочиева Манана : Цæй уæдæ , дзæбæх ут !**
 Кочиева Манана цæй уæдæ дзæбæх ут
 Kochieva Manana CON so good be.IMP.2PL

Kochieva Manana: Good luck!